

JAARVERSLAG **2011-2012**

Rosette S'Jegers
Secretaris-Generaal

Paul Van Cauwenberge
Voorzitter

VOORWOORD

De Vlaamse Interuniversitaire Raad is het overlegplatform voor de universiteiten.

De moeilijke conjunctuur drukte het afgelopen academisch jaar haar stempel op de onderhandelingen in het hoger onderwijs. Met name de opkomende jeugdwerkloosheid die ook de hoger opgeleiden niet spaart is een maatschappelijk pijnpunt dat de bijzondere aandacht krijgt van onze rectoren en hun medewerkers.

De Vlaamse universiteiten wensen in deze context aan jongeren maximale kansen te bieden en pleiten voor het voortzetten van een hoger onderwijsbeleid dat alle abiturienten met een humaniora diploma toelaat zonder bindende selectieproeven. Deze politiek wordt ondersteund door de voogdijminister voor Onderwijs, Pascal Smet, en sluit aan bij sociologisch onderzoek dat het verloren gaan van talent aantoonde indien op een te vroege leeftijd drempels ingebouwd worden voor verdere ontplooiing.

Deze openheid verhindert trouwens niet dat onze universiteiten uitstekende resultaten voorleggen op het vlak van onderwijsrendement en wetenschappelijke output van hun afgestudeerden. Uiteraard zijn daarnaast blijvende inspanningen nodig om de oriëntering van de toekomstige en beginnende student te verbeteren. De VLIR werkte hiertoe concrete voorstellen uit die in samenspraak met de collega's uit de hogescholen en uit het secundair onderwijs zullen voorgelegd worden aan de voogdijminister.

Teneinde de studenten een optimaal traject te laten doorlopen, is ook intern de zorg voor het universitaire opleidingsaanbod het voorwerp van intensief overleg tussen de universiteiten. Onze onderwijsverantwoordelijken pleiten in het kader van de nieuwe decretale mogelijkheden voor uitbreiding van de omvang van de masteropleidingen indien dit aansluit bij internationale ontwikkelingen en bij diverse doelen zoals: de vakinhoudelijke verdieping, de versterking van de onderzoeksgerichte component en de inbouw van lerarenopleiding of praktijkervaring.

In het licht van de stoeve evolutie op de Europese arbeidsmarkten hechten de universiteiten ook een bijzonder belang aan het bevorderen en opvolgen van de loopbaan van alle wetenschappelijke medewerkers en van het groeiend aantal gedoctoreerde alumni in het bijzonder. Op vraag van de vice-rectoren onderzoek werken de doctoraatscholen van de respectieve universiteiten samen aan een grotere diversiteit van hun vormingsaanbod en aan een meer efficiënte inzet van middelen. Dit streven vindt gewaardeerde steun bij de voogdijminister verantwoordelijk voor wetenschap en innovatie, Ingrid Lieten, die sinds eind 2011 een jaarlijks budget vrijmaakt om de loopbaanperspectieven van jonge onderzoekers te verbeteren.

Bovenstaande inspanningen spelen in op het hoge verwachtingspatroon dat de maatschappij stelt ten aanzien van de universiteiten. De universiteiten nemen de uitdaging op en hebben zich zonder uitzondering bereid verklaard tot het medewerken aan instellingsreviews waarin zij het kwaliteitszorgsysteem van hun onderwijs zullen documenteren en het maatschappelijk engagement zullen aantonen waarmee zij hun afgestudeerden op de complexe realiteit voorbereiden.

TEN GELEIDE

Het jaarverslag dat voor u ligt, biedt u een blik op de activiteiten en projecten van de VLIR tijdens het werkjaar 2011-2012. Het verslag focust op de specifieke aandachtspunten en projecten die ons bezighielden.

In de lijn van onze nieuwsbrief VLIR-Kort houden we de onderwerpen in deze nieuwsbrief bewust compact.

Voor meer duiding bij bepaalde onderwerpen verwijzen we u door naar de VLIR-website, naar andere publicaties of naar andere pagina's in het jaarverslag. Met onze nieuwsbrief, de website en dit jaarverslag hopen we u ruim te informeren over de rol van de VLIR in het universitaire landschap.

INHOUD

- p4** Deel 1: Beleidsvoorbereiding en -opvolging
- p5** Het universitaire opleidingsaanbod
- p6** Informele denkgroepen buigen zich over de oriëntering
- p7** Denkwerk over de kwalificatieniveaus van leraren
- p8** De indeling van het academiejaar onder de loep
- p9** Publicatie personeelsstatistieken
- p10** Onderhandelingen in het Vlaams onderhandelingscomité
- p11** Vraag naar bijkomende infrastructuurmiddelen
- p12** Streven naar administratieve vereenvoudiging
- p13** Extra middelen Onderzoek en Ontwikkeling
- p14** Werken aan de omkadering voor jonge onderzoekers
- p15** Onderzoek naar instrumenten voor profilering en transparantie
- p16** Actieplan Gender

- p17** Deel 2: Kwaliteitszorg
- p18** Naar een nieuwe bestuursstructuur voor Kwaliteitszorg
- p19** Verder onderhandelen over het nieuwe accreditatiestelsel
- p20** Visitaties 2011-2012
- p21** Deelname aan E-xcellence Next

- p22** Deel 3: VLIR-projecten
- p23** Studentenmobiliteit binnen België bevorderen
- p24** VABB-SHW aan een derde versie toe
- p25** Learning Outcomes krijgen verder vorm
- p26** Wetenschappelijke samenwerking met Israël en Palestina

1

BELEIDSVOORBEREIDING EN -OPVOLGING

HET UNIVERSITAIRE OPLEIDINGS- AANBOD

Binnen de VLIR bespreken de Vlaamse universiteiten hoe het universitaire opleidingsaanbod er optimaal uitziet. Hoe verhouden bachelor- en masteropleidingen zich tot elkaar? Is het nodig dat opleidingen vanaf de bachelor specialiseren, of dienen bacheloropleidingen studenten juist breed te vormen en aansluiting te bieden op meerdere specialiserende masteropleidingen? Wat zijn dan de doelstellingen van een masteropleiding en wat is haar omvang?

Naar aanleiding van de decretale mogelijkheid tot uitbreiding van studieomvang van masteropleidingen is er intensief overleg geweest tussen opleidingsverantwoordelijken en zijn aanvraagdossiers tot uitbreiding van de studieomvang van masteropleidingen ingediend. Een uitbreiding van de studieomvang van masteropleidingen sluit aan bij internationale ontwikkelingen en steunt diverse doelen: om de opleiding vakinhoudelijk te verdiepen, om de onderzoeksgerichte component te versterken, om een deel van de lerarenopleiding of praktijkervaring in te bouwen.

In juni 2012 raakte bekend dat de minister van Onderwijs in eerste instantie niet meegaat in de voorstellen van de universiteiten voor uitbreiding van de studieomvang. Verder overleg tussen de universiteiten en de overheid over het globale kader voor de omvang van opleidingen is lopend.

x LEES MEER

De argumenten van de universiteiten om de studieduurverlenging van de masteropleidingen in de sociale en humane wetenschappen aan te vragen, kan u terugvinden in de standpunttekst op de VLIR website: www.vlir.be/studieduurverlenging

INFORMELE DENKGROEPEN BUIGEN ZICH OVER ORIËTERING

2

De universiteiten hebben partners uit het secundair en hoger onderwijs uitgenodigd voor informeel overleg over de overgang tussen secundair en hoger onderwijs. Met deelnemers uit het secundair onderwijs, de CLB's, hogescholen en universiteiten, studenten en leerlingenvertegenwoordigers werden 3 themagroepen opgericht:

- 1. Instrumenten en methodieken
- 2. Implementatie van studiekeuzebegeleiding in het secundair onderwijs
- 3. Intake in het hoger onderwijs en heroriëntering

De themagroepen maken voorstellen op die de overgang tussen secundair en hoger onderwijs verder kunnen stroomlijnen.

In een visietekst maakten de universiteiten het jaar voordien een eerste analyse en gaven ze een aanzet in de richting van een geïntegreerde aanpak. De visietekst pleit niet voor een toelatings-examen, noch voor een beperking van de omnivalentie van het diploma secundair onderwijs. Wel suggereert hij om zo vroeg mogelijk met oriëntering te beginnen en niet enkel de interesses, maar ook de competenties van toekomstige studenten te betrekken.

X LEES MEER

De visietekst die aan de basis ligt van de initiatieven rond de overgang van secundair naar hoger onderwijs, kan u raadplegen op de VLIR-website: www.vlir.be/orientering

DENKWERK OVER DE KWALIFICATIE- NIVEAUS VAN LERAREN

3

Het kabinet van de minister van Onderwijs overlegt al geruime tijd met de onderwijspartners over de loopbaan van leraren. De VLIR meent dat de beleidsevaluatie en de visitatie van de lerarenopleiding belangrijke informatie zal aanleveren voor het debat en dat dit debat niet kan afgesloten worden zonder de resultaten van deze evaluaties te laten doorwerken in de besluiten.

Omdat het debat desondanks verder gaat, ontwikkelde de VLIR een visie op de kwalificatieniveaus van leraren. Vertrekkend van een aantal vaststellingen over de mate waarin lerarenteams in Vlaanderen beantwoorden aan de eisen die het beroep stelt en over de status en aantrekkelijkheid van het beroep, formuleert de VLIR-visietekst een aantal voorstellen over hoe de wetgever zou kunnen omgaan met de verschillende kwalificatieniveaus die er bestaan binnen de lerarenopleiding en het lerarenberoep. In hun voorstellen houden de universiteiten rekening met de nood aan diversiteit in onderwijsteams, de nood aan het inbrengen van toekomstperspectieven in de tot hertoe vlakke lerarenloopbaan en de nood aan waardering van professionaliseringsinspanningen van leraren.

4

DE INDELING VAN HET ACADEMIEJAAR ONDER DE LOEP

De VLIR heeft een verkenning opgestart rond de mogelijkheden om het academiejaar op een andere manier in te delen. De huidige indeling van het academiejaar is gebaseerd op het oude jaarsysteem. Hervormingen in het kader van flexibilisering en de omschakeling aan vele hogeronderwijsinstellingen naar een semestersysteem, werden doorgevoerd zonder de academische kalender aan te passen. Dit heeft gevolgen op organisatorisch, maar ook op onderwijskundig vlak. Zo laat het huidige systeem veel tijd tussen de eerste examenperiode en de tweede examenkans. Dit bemoeilijkt het leren van studenten, maar ook de mogelijkheden voor heroriëntering. De universiteiten nodigen verschillende belanghebbenden uit de brede samenleving uit om hier mee over na te denken en alle argumenten in kaart te brengen.

Ook op internationaal niveau is dit een nuttige denkoefening. De verschillen in de academische kalenders in de landen van Europa kunnen een vlotte uitwisseling van studenten in de weg staan. Er is nog geen onderzoek beschikbaar rond de verschillende systemen in Europa, in het bijzonder rond de examenkansen en -periodes. De VLIR heeft dit thema gesuggereerd aan de European University Association (EUA) als werkhema voor de komende periode.

x LEES MEER

De nota die de VLIR opmaakte om aan EUA aandacht te vragen voor de thematiek van de tweede zittijden in Europa, kan u raadplegen op de VLIR-website www.vlir.be/academiejaar

5

PUBLICATIE PERSONEELS- STATISTIEKEN

In november 2011 publiceerde de VLIR het jaarlijkse overzicht 'Statistische gegevens betreffende het personeel aan de Vlaamse universiteiten'. Deze publicatie geeft inzicht in de opbouw en de evolutie van het personeelsbestand van de Vlaamse universiteiten, volgens categorie, wetenschappelijke discipline, geslacht, leeftijd, nationaliteit en anciënniteit. Ze wordt als in die zin graag gebruikt als beleidsinstrument, zoals voor de toekenning van werkingsuitkeringen en onderzoeksmiddelen.

x LEES MEER

De publicatie kan u raadplegen op de VLIR-website:
www.vlir.be/personneelsstatistiekenn

ONDERHANDELINGEN IN HET VLAAMS ONDERHANDELINGS- COMITÉ

In het Vlaams Onderhandelingscomité (VOC) behandelen delegaties van de Vlaamse regering, van het personeel en van de instellingsbesturen alle nieuwe decreten, besluiten, personeelsregelgeving en CAO's voor het Hoger Onderwijs.

In 2011-2012 onderhandelden de delegaties onder meer over de volgende wetgevende thema's:

- Decreet betreffende het onderwijs XXII

Het VOC heeft in het voorjaar van 2012 geruime tijd onderhandeld over het onderwijsdecreet XXII. Dat decreet wil technische correcties aanbrengen aan de bestaande decreten om te zorgen voor een goede werking en vereenvoudigingen voor het academiejaar 2012-2013. Ook wil het rechtszekerheid bieden aan het onderwijslandschap en een reeks lopende tijdelijke projecten verlengen.

De besturen hebben na onderhandelingen een protocol van akkoord afgesloten op 12 juli 2012. De besturen merken in dit protocol op te betreuren dat het voorstel tot vereenvoudiging van de studiegelden, dat in consensus tot stand gekomen is in overleg tussen de hogescholen, universiteiten en studenten, niet gevolgd werd door de overheid. Ze roepen op om hun oorspronkelijke voorstel via verder overleg opnieuw op te nemen.

- Decreet betreffende de integratie van de academische hogeschoolopleidingen

In het voorjaar van 2012 overlegden de instellingsbesturen in het VOC over het voorontwerp van decreet betreffende de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten. Dit decreet zorgt ervoor dat academische hogeschoolopleidingen als industrieel ingenieur, vertaler/tolk, handelswetenschappen,... vanaf 2013-2014 universitaire opleidingen worden.

Deze integratie is een grote hervorming van het Vlaamse hogeronderwijslandschap en zal heel wat inspanningen vergen van de betrokken instellingen. Daarom hechten de besturen er groot belang aan dat de overheid rekening houdt met hun bekommernissen.

De besturen gaven op 23 maart 2012 globaal een protocol van akkoord over het integratiedecreet. Ze bleven echter ontevreden met bepaalde aspecten van de taalregeling die in het decreet opgenomen is. Hoewel de besturen zich verheugen over het feit dat de overheid met dit decreet ingaat op de vraag vanuit de VLIR om de bevoegdheden van de instellingen voor het aanbieden van anderstalige opleidingen uit te breiden, introduceren de concrete bepalingen in de taalregeling een aantal tegenstrijdige definities en concepten. Bovendien zijn de administratieve controles die de overheid oplegt zo complex, dat het geheel onuitvoerbaar is. De bepalingen in de taalregeling zullen het aantrekken en te werk stellen van internationale toponderzoekers en -kunstenaars ernstig bemoeilijken.

Als concreet gevolg van de nieuwe taalregeling, moeten alle docenten van anderstalige opleidingsonderdelen voor de start van het academiejaar 2013-2014 hun taalvaardigheidsniveau bewijzen aan de hand van een formeel attest. Binnen de VLIR overleggen de universiteiten over de manier waarop zij aan deze verplichting kunnen voldoen in de korte tijdsperiode die zij hiervoor ter beschikking hebben.

7

VRAAG NAAR BIJKOMENDE INFRASTRUCTUUR- MIDDELEN

De VLIR heeft een dringende vraag gericht aan de minister van Onderwijs voor bijkomende middelen voor infrastructuur. De universiteiten hebben nood aan een uitbreiding van hun infrastructuur. De investeringstoelagen die ze ontvangen van de Vlaamse overheid, volstaan al geruime tijd niet meer. De VLIR ging hierover reeds eerder in debat met minister van onderwijs Pascal Smet. Uit een studie blijkt dat de investeringstoelagen in 1998 26% van de reële investeringsnoden dekten. Besparingen en de chronische onderindexering van de werkings- en investeringstoelagen, maken de situatie anno 2011-2012 nog schrijnender.

De infrastructuur van de universiteiten staat intussen behoorlijk onder druk. Omwille van de stijgende studentenaantallen hebben ze nood aan bijkomende auditoria, leslokalen en labo's. De toenemende internationalisering vereist studentenhuysvesting voor korte verblijven. Doordat de universiteiten steeds meer aangewezen zijn op competitief verworven onderzoek en valorisatie, is er nood aan moderne onderzoeksinfrastructuur. Nieuwe normen op het vlak van veiligheid, toegankelijkheid en energiebesparing doen vervangingsinvesteringen hoog oplopen. Tot slot vraagt ook de integratie van de academische hogeschoolopleidingen bijkomende capaciteit.

STREVEN NAAR ADMINISTRatieve VEREENVOUDIGING

De universiteiten dringen al geruime tijd aan op een grondige deregulering en administratieve vereenvoudiging, om de planlast te verminderen die onder meer ontstaan is bij de implementatie van het flexibiliseringsdecreet. Sinds 2010 vinden er besprekingen met de overheid plaats over de verplichte rapportering en over de implementatie van het flexibiliseringsdecreet. Naar het aanvoelen van de universiteiten leiden deze besprekingen slechts moeizaam tot resultaat en worden de inspanningen teniet gedaan door nieuwe verplichtingen, zoals de beperkingen in de programmatie van afstudeerrichtingen en de taalregeling in het integratiedecreet. Daarbij komt dat de beloofde lastenvermindering door de invoering van het nieuwe Label d'accessibilité A niet gerealiseerd lijkt te worden.

In augustus 2011 maakte de VLIR een nota op met concrete voorstellen ter administratieve vereenvoudiging, zich toespitsend op de vereenvoudiging van rapportering en verslaggeving en van onderwijs- en personeelsorganisatie. Met betrekking tot de jaarverslagen maakte de VLIR in april 2012 een overzicht van alle opgevraagde gegevens die elektronisch beschikbaar zijn bij diverse instanties van de Vlaamse overheid of in externe databanken. In de zomer van 2012 heeft de VLIR een werkgroep Vereenvoudiging Jaarverslag opgericht, waarin ook de overheid vertegenwoordigd is. Op basis van een nota van het Departement Onderwijs en Vorming zal deze werkgroep een nieuw Besluit van Regering uitwerken omtrent de vereenvoudiging van de jaarverslagen.

De universiteiten zullen in het volgende academiejaar blijven streven naar een significante lastenvermindering in deze en andere domeinen.

X LEES MEER

- De taalregeling in het integratiedecreet, p. 10 van dit jaarverslag
- Het nieuwe visitatie- en accreditatiestelsel, p. 19 van dit jaarverslag

EXTRA MIDDELEN ONDERZOEK EN ONTWIKKELING

De universiteiten mochten aan het begin van het academiejaar extra middelen verwelkomen voor Onderzoek & Ontwikkeling. Minister Lieten maakte toen een nieuw groeipad bekend voor wetenschap en innovatie. Dit stond in sterk contrast met de voorgaande jaren, waarin het onderzoeksbudget werd teruggeschroefd door de Vlaamse Overheid en de universiteiten actie moesten ondernemen om het tij te doen keren. Met deze beslissing werd een grote stap gezet in de richting van de 3% BBP-norm voor O&O uitgaven zoals vastgelegd in het Pact 2020.

x LEES MEER

www.vlir.be/extramiddelen

WERKEN AAN DE OMKADERING VOOR JONGE ONDERZOEKERS

De doctoraatsscholen van de universiteiten ondersteunen jonge academici bij de ontwikkeling van competenties die hun arbeidskansen binnen en buiten de academische context ten goede komen. Binnen de VLIR overlegden de doctoral schools het voorbije academiejaar over de volgende streefdoelen:

- de uitwerking van een interuniversitair opleidingsaanbod
- de opzet van een communicatiecampagne over de troeven van doctoraathouders

Door samenwerking kunnen de doctoraatsscholen een grotere diversiteit aan opleidingen aanbieden, met een efficiëntere inzet van middelen. Naast het verder uitbouwen van de doctoraatsopleidingen, is er binnen de samenleving en de arbeidsmarkt nood aan een bewustwording van de meerwaarde van een doctoraat. Een dubbele sensibilisering is nodig: actoren op de arbeidsmarkt moeten een beter zicht krijgen op de troeven van doctoraathouders, en de doctoraathouders zelf moeten zich bewust worden van de carrièremogelijkheden buiten de academische wereld.

Het streven van de doctoraatsscholen naar een betere omkadering voor jonge onderzoekers vindt steun bij minister Lieten. Zij maakte eind 2011 een budget vrij om samenwerking tussen de doctoraatscholen te bevorderen en de loopbaanperspectieven van jonge onderzoekers te verbeteren.

X LEES MEER

De VLIR lanceert de campagnewebsite www.goseethedoctor.be over de troeven van doctoraathouders.

ONDERZOEK NAAR INSTRUMENTEN VOOR PROFILERING EN TRANSPARANTIE

Eind 2011 verklaarde VLIR zich net als VLHORA principieel bereid om deel te nemen aan het U-MAP project. U-MAP is een Europees initiatief dat, in de context van toenemende internationale competitie, instellingsprofielen wil visualiseren op basis van een twintigtal indicatoren. De universiteiten beschouwen hun deelname aan het project als een pilot, waarbij zij willen uitzoeken of een profileringsinstrument als U-MAP voor de Vlaamse universiteiten werkbaar, voldoende informatief en nuttig is.

De Vlaamse overheid en CHEPS, initiatiefnemers van het Vlaamse luik van het project, organiseerden in maart 2012 een toelichtingssessie over de U-MAP indicatoren en definities. Op basis van een eerste voorlopige invulling van de databank, formuleerde de VLIR-werkgroep Profilering en Transparantie een aantal bemerkingen en vragen. Gebundeld met de opmerkingen van VLHORA vormden deze de basis voor de verdere operationalisering van het instrument. De resultaten zouden eind 2012 aan de instellingen worden meegedeeld.

Van zodra de UMAP-gegevens beschikbaar zijn zal de VLIR-werkgroep Profilering en Transparantie de evaluatiefase te starten. Verwacht wordt dat dit in het voorjaar van 2013 zal gebeuren.

x LEES MEER

www.u-map.eu

ACTIEPLAN GENDER

Eind mei 2012 finaliseerde de VLIR het Actieplan Gender Hoger Onderwijs. Met dit actieplan drijven de Vlaamse universiteiten hun inspanningen om genderongelijkheid weg te werken verder op. Het actieplan vertrekt van de vaststellingen uit het VLIR-Gelijkekansenrapport 2010, maar is ook geïnspireerd door de objectieven uit de beleidsnota's in de domeinen Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek en Innovatie. Het stelt een set structurele en operationele maatregelen voor om enerzijds het ZAP-kader verder te vervrouwelijken en anderzijds de genderonevenwichten binnen bepaalde studierichtingen te bestrijden.

Naar een interuniversitaire master Genderstudies

Een belangrijk onderdeel van het Actieplan Gender, is de verankering van de genderstudies aan de universiteiten. Een informele werkgroep van experts bereidt een macrodoelmatigheidsdossier voor voor de oprichting van één interuniversitaire master Genderstudies, gedragen door de vijf Vlaamse universiteiten.

Oprichting van een High Level Taskforce

De VLIR heeft een taskforce opgericht, bestaande uit – voornamelijk vrouwelijke – specialisten op het gebied van onderwijs, onderzoek, personeel en gender. De voorbije maanden werden er een aantal decreten uitgevaardigd – specifieke decreten die betrekking hebben op particuliere instellingen zowel als algemene decreten – die gender-quota opleggen voor personeel en studenten. De universiteiten zijn ongerust over de uitvoerbaarheid en de doelmatigheid van de quotamaatregelen. De High Level Taskforce zal vanuit een positief engagement aan ministers Lieten en Smet concrete maatregelen voorstellen die op termijn effectiever zijn dan de quota en op een groter draagvlak bij het Zelfstandig Academisch Personeel kunnen rekenen.

X LEES MEER

Het Actieplan Gender kan u raadplegen op de VLIR-website www.vlir.be/gender

2

KWALITEITSZORG

NAAR EEN NIEUWE BESTUURS- STRUCTUUR VOOR KWALITEITSZORG

Decretaal is bepaald dat de externe kwaliteitsbeoordelingen in de instellingen een bevoegdheid zijn van de Vlaamse Universiteiten en Hogescholenraad (VLUHR). In 2012 werden een aantal stappen gezet in de richting van een zelfstandige entiteit Kwaliteitszorg, waaraan VLUHR de bevoegdheid over kwaliteitszorg delegeert. Een Bestuurscomité Kwaliteitszorg werd opgericht om de organisatie en opvolging van de onderwijsvisitaties ter harte te nemen en de autonomie van de zelfstandige entiteit Kwaliteitszorg te verzekeren. In dit Bestuurscomité zetelen zeven experts die geen aantoonbare banden hebben met een instelling voor hoger onderwijs in Vlaanderen. Het Bestuurscomité Kwaliteitszorg zal de Cel Kwaliteitszorg aansturen. Samen vormen zij het kwaliteitszorg-agentschap van de VLUHR.

Het Bestuurscomité Kwaliteitszorg krijgt een adviesorgaan, via hetwelke de hogeronderwijsinstellingen, studenten en sociale partners betrokken worden bij de werking van het Bestuurscomité. De cellen Kwaliteitszorg van VLIR en VLHORA zullen samensmelten tot één Cel Kwaliteitszorg, aangestuurd door een directeur. De universiteiten en de hogescholen blijven via de koepels VLIR, VLHORA en VLUHR de officiële advies- en onderhandelingsinstanties met de overheid.

VERDER ONDERHANDELEN OVER HET NIEUWE ACCREDITATIE- STELSEL

Het voorbije academiejaar kreeg het nieuwe accreditatiestelsel verder vorm. Het 'NAS'-decreet doorliep daarbij een soms wat bochtig onderhandelingsparcours maar wist uiteindelijk te landen op 15 juli 2012. Intussen startten NVAO, Overheid, VVS, universiteiten en hogescholen ook het overleg over de vormgeving van het accreditatiekader voor de opleidingsbeoordelingen en het beoordelingskader en de procedures voor de instellingsreviews. In de schoot van de VLIR werden deze ontwikkelingen van nabij opgevolgd door de ad hoc werkgroep NAS.

In de lopende discussies over de kaders zoeken de onderhandelaars een goede balans tussen flexibiliteit en robuustheid. Enerzijds wordt gestreefd naar open en flexibele kaders, die ruimte bieden aan opleidingen en instellingen om vanuit hun eigen beleidskeuzes, de zorg om kwalitatief onderwijs toe te lichten. Anderzijds is er nood aan voldoende robuuste criteria, gelinkt aan verifieerbare feiten en een duidelijk gedefinieerd begrippenkader.

Een belangrijke prioriteit in dit dossier blijft de aangekondigde lastenverlaging die door het NAS zou worden gerealiseerd. De universiteiten staan hier sceptisch tegenover. Ze zijn er niet van overtuigd dat de huidige invulling van het stelsel tot een significante planlastreductie zal leiden. Ze kijken hiervoor uit naar de voorziene evaluatie van het stelsel na de eerste ronde instellingsreviews.

De definitieve goedkeuring van het accreditatiekader is voorzien voor begin 2013. Het kader voor de instellingsreview volgt later. Het NAS geldt voor de visitaties vanaf 2013. Instellingsreviews worden een eerste keer georganiseerd in 2015-2017.

**VISITATIES
2011-2012**

In het academiejaar 2011-2012 werden de volgende visitatierapporten van academische opleidingen gepubliceerd onder VLUHR-signatuur:

- Food Science, Technology and Nutrition
- Psychologie
- Geschiedenis
- Verkeerskunde

Het visitatieproces van de volgende academische opleidingen was in volle gang in 2011-2012: Economische wetenschappen – Toegepaste economische wetenschappen – Handelsingenieur, Werktuigkunde – Elektrotechniek, Manama Specialistische Geneeskunde, Urban Studies, Revalidatiewetenschappen en Kinesitherapie, bachelor Rechten UHasselt, Manama Technology for Integrated Water Management Universiteit Antwerpen.

DEELNAME AAN E-XCELLENCE NEXT

De VLIR neemt als partner deel aan het E-xcellence Next project van EADTU (European Association of Distance Teaching Universities). In een voorgaand project werkte EADTU een instrument uit om opleidingen die gebruik maken van e-learning te ondersteunen bij hun interne kwaliteitszorg, en bestaande kwaliteitszorgsystemen aan te vullen met een reeks aandachtspunten voor de kwaliteit van e-learning. In het vervolgproject E-xcellence Next wil de EADTU het instrument integreren in de reguliere kwaliteitszorgkanalen.

Als partner in het E-xcellence Next project wil de VLIR zijn expertise in e-learning vergroten en zijn expertise in externe kwaliteitszorg ter beschikking stellen aan het project, vooral met betrekking tot de voorwaarden waaraan het E-xcellence instrument moet voldoen om binnen externe kwaliteitszorg gebruikt te kunnen worden door kwaliteitszorgagentschappen.

3

VLIR-PROJECTEN

STUDENTEN- MOBILITEIT BINNEN BELGIË BEVORDEREN

Studiedag

Met een studiedag op 15 december 2011, brachten VLIR en CIUF de Vlaamse en Franstalige universiteiten samen rond de tafel. In vier workshops bespraken deelnemers aan de studiedag een aantal uitdagingen die de taalgrens overstijgen. Ze wisselden ervaringen uit, leerden bij over elkaars werkwijzen en formuleerden voorstellen tot samenwerking op het vlak van studiebegeleiding, uitwisselingen, studentenhuysvesting en kwaliteitszorg.

Aanleiding tot deze studiedag was de overeenkomst die VLIR en CIUF in het academiejaar 2010-2011 afsloten. Deze overeenkomst maakt mogelijk dat studenten opleidingsonderdelen kiezen uit de curricula van universiteiten uit het andere landsgedeelte. Bij de opmaak van deze overeenkomst, beseften de instellingen dat ze slechts weinig wisten van elkaars werkwijzen. Een studiedag bleek de aangewezen manier om nader kennis te maken, te leren van elkaars best practices en nieuwe samenwerkingsmogelijkheden te verkennen.

Project

VLIR en CIUF wensen de vernieuwde samenwerking verder te zetten en dienden een projectvoorstel in bij het Prins Filipfonds van de Koning Boudewijnstichting: een project waarin ze de studentenmobiliteit tussen de gemeenschappen van België willen bevorderen. Uit de studiedag bleek dat de bestaande akkoorden en uitwisselingsmogelijkheden binnen België slechts een beperkt succes kennen. VLIR en CIUF willen de troeven van de binnenlandse uitwisselingen bekendmaken onder studenten en praktische hinderpalen voor uitwisselingen wegwerken.

Het Prins Filipfonds heeft beslist projectfinanciering toe te kennen aan VLIR en CIUF. Het project is gestart aan het begin van het academiejaar 2012-2013.

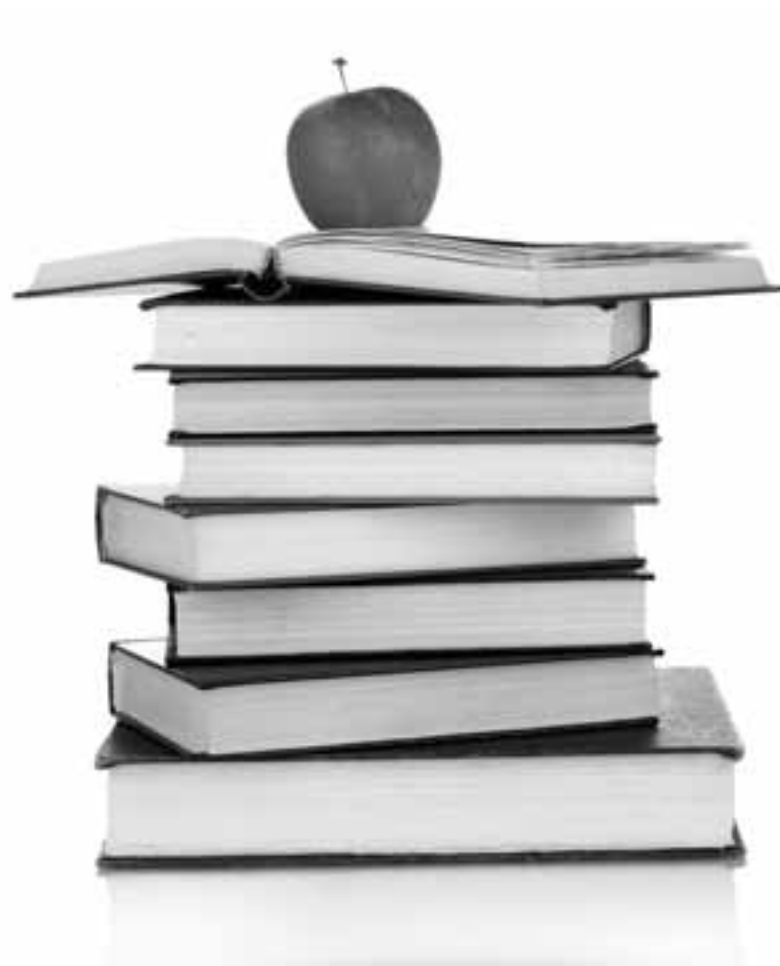
VABB-SHW AAN EEN DERDE VERSIE TOE

Het Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand voor de Sociale en Humane Wetenschappen (VABB-SHW) is aan een derde versie toe. Het Vlaams Academisch Bibliografisch Bestand beoogt een validering van publicaties uit de sociale en humane wetenschappen, zodat deze een rol kunnen spelen bij de verdeling van BOF-onderzoeksmiddelen. Het Gezaghebbende Panel dat instaat voor het beheer, de opbouw en de jaarlijkse actualisatie, beoordeelde voor de derde versie van het bestand de publicaties en publicatiekanalen waarin Vlaamse onderzoekers in 2011 publiceerden.

Het Panel breidde in 2012 de uitgeverslijst uit. Het gaat hier om uitgevers waarvan alle boeken aanvaard worden voor opname in het VABB-SHW. Hiermee komt het Panel tegemoet aan de tekortkomingen die verbonden zijn aan het werken met de zogenaamde Noorse lijst van uitgevers. Reeds voor de tweede versie van het VABB-SHW besliste het GP om ook individuele boektitels te beoordelen. Het gaat hier om boeken die verschenen bij uitgevers die niet voorkomen op de VABB-SHW uitgeverslijst. Voor Vlaamse uitgevers aangesloten bij de Vlaamse Uitgevers Vereniging (VUV), wordt met het GPRC-label gewerkt. Voor de derde versie van het VABB-SHW deed het Panel opnieuw een onafhankelijke controle op de reviewrapporten van de boektitels die dit label kregen in 2011 en besliste op basis hiervan welke titels opgenomen konden worden in het VABB-SHW.

X LEES MEER

Het VABB-SHW kan u raadplegen op de website van Ecom: www.ecoom.be/vabb

LEARNING OUTCOMES KRIJGEN VERDER VORM

Op vraag van de Vlaamse regering en met het oog op het welslagen van het integratieproces, schreven de academiserende opleidingen en hun verwante universitaire opleidingen in 2012 hun leerresultaten uit. Hiermee stellen zij hun profiel scherp ten opzichte van elkaar. Het gaat om de leerresultatenkaders voor de opleidingen:

- Toegepaste Taalkunde / Taal- en Letterkunde
- Industriële Wetenschappen en Biowetenschappen / Burgerlijk Ingenieur en Bio-Ingenieur
- Architectuur / Ingenieurswetenschappen - Architectuur

De opmaak van de leerresultaten voor de opleidingen Handelswetenschappen / Economie wordt in 2013 afgerond.

Daarnaast waren de opleidingen – zowel academische als professionele – aan de beurt die als eerste zullen gevisiteerd worden in de nieuwe ronde van opleidingsbeoordelingen (ZER-datum december 2012 / juli 2013 / december 2013). In 2012 valideerde de NVAO de domein-specifieke leerresultatenkaders van de opleidingen:

- Wijsbegeerte
- Wiskunde
- Journalistiek
- Logopedie en audiologie
- Internationale Samenwerking Noord-Zuid
- Verpleegkunde
- Vroedkunde

Het project Learning Outcomes ging van start met een piloot in 2010 en wordt gecoördineerd door VLIR en VLHORA.

WETENSCHAPPELIJKE SAMENWERKING MET ISRAËL EN PALESTINA

De VLIR verwelkomt professor Majid Al-Haj voor een sabbatical-verblijf aan onze Vlaamse universiteiten. Sinds 2009 onderhoudt de VLIR nauwe contacten met universiteiten in Israël en Palestina. De conflicten in de regio hebben deze universiteiten geïsoleerd ten aanzien van de rest van de wereld, wat een nefaste invloed heeft op hun wetenschappelijke activiteiten. Tijdens werkbezoeken in 2009 en 2010, hebben de Vlaamse rectoren aan hun Israëlische en Palestijnse collega's aangeboden om een constructieve dialoog op te starten en onderzoekssamenwerking te stimuleren, rond thema's die voor de regio belangrijk zijn.

Majid Al-Haj is een Israëliër van Palestijnse afkomst en oriënteert zijn wetenschappelijke activiteiten naar de rol van hoger onderwijs in conflictgebieden. Tijdens zijn verblijf in Vlaanderen zal hij ondersteuning geven aan het onderzoeksthema 'Trauma and Transformation' dat de Vlaamse rectoren in de samenwerking met Palestijnse en Israëlische universiteiten als prioritair hebben bestempeld.

Verder hebben de rectoren hun medewerking toegezegd aan de uitbouw van een kennisnetwerk voor Trauma en Transformatie dat de overheid wenst op te zetten, in het licht van het herdenkingsprogramma van de eerste wereldoorlog. De VLIR zou hierbij een geprivilegieerde partner zijn.

X LEES MEER

Het mission statement dat de Vlaamse rectoren in 2010 opmaakten voor hun samenwerking met universiteiten uit Israël en Palestina, kan u terugvinden op de VLIR-website: www.vlir.be/Israel-Palestina

Colofon

Samenstelling en redactie
Vlaamse Interuniversitaire Raad

Verantwoordelijk uitgever
Prof. Dr. Rosette S'Jegers
Secretaris-Generaal

Vormgeving
www.magelaan.be

Fotografie
Joëlle Lê Photography - Shutterstock

De integrale tekst van de VLIR-publicaties,
-adviezen en visitatierapporten is beschikbaar
via de website: www.vlir.be

Vlaamse Interuniversitaire Raad
Ravensteingalerij 27
B - 1000 Brussel
T +32 (0)2 792 55 00
F +32 (0)2 211 41 99
administratie@vlir.be